UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CLXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

his colligitur, iuxta l.fin.ff. de hæred.inſtitue.l.titia. §.
idem reſpondeo.ff.de uerborum obligat.& l.itē quia.
ff.de pactis.cum ſimilib. & ut ex promiſſione corre-
ſpectiua per homines dictæ uniuerſitatis facta appa-
ret, præfatus magiſter Ludouicus erat creditor dicto
rũ hominũ de ducatis ſexcentis, & de lucris factis ra-
tione cuiuſdam ſocietatis, & reſtitutionem, ac ſolu-
tionē dictæ ſummæ à dictis hominibus iudicialiter,
& extraiudicialiter petebat, hoĩes aũt illũ rogauerũt,
ut eis aliquam dilationem ad ſoluendũ dare uellet,
& unum fondicum benè fulcitum eis faceret, quibus
ipſe magiſter Ludouicus cõplacuit, & pro remunera
tione horũ beneficiorũ homines p̃fati dederunt, & aſ
ſignarunt ei uſum cuiuſdam tabernæ, ſeu fondici, &
promiſerunt leuare, & emere, ut ſæpius dictũ fuit, & ĩ
dicto inſtrumento cõtinetur: ergo manifeſtè cõſtat,
magiſtrum Ludouicũ uſurã cõmiſiſſe, cum pro dila-
tione ad ſoluendum dictis hominibus data ipſi plura
ualde ei, & ſer Romano utilia promiſerint, & ſi aliq̃d
ultra ſortē deẽ, uel fiat, q̃dcunq; ſit, & q̃dcunq; nomẽ
imponas, ſit uſura. d.c.plerique. & doctores in d.c. na
uiganti. Cum itaq; in terminis noſtris plures, & diuer-
ſæ concurrant coniecturæ, ex quibus huiuſmodi con
tractus poteſt de fœneratitia prauitate argui, erat ab
eo abſtinendum, quia in materia peccati ſemper uia,
quæ eſt tutior pro anima, eſt amplectenda, ne homi-
nes in laqueum incidant, & animæ eorum ad gehen-
nam trahantur, argumento d.c. in ciuitate. de uſuris.
iuncta glo. & docto. & cap. iuuenis. extra de ſponſali-
bus. ¶ Et tenendo hanc partem, quamuis omnibus ſu
pra contrarium adductis poſſit clara reſponſio ex
prædictis colligi, tamen unicuiq; ſigillatim reſpõdẽ-
do. Non obſtat primo, quòd non fuerit celebratus cõ-
tractus mutui, ſed cõtractus innominatus, in quo uſu
ra non committitur, quia reſpondetur primo, ꝙ ſi nõ
quoad formã, ſaltē iuris fictione dicitur contractus
mutui celebratus, iuxta d.c. in ciuitate. & d. c. conſu-
luit. iunctis p̃dictis, & uſura ẽt in mutuo ficto, uel præ
ſumpto committitur, ut dictum fuit. Secundo reſpõ-
28 detur, ꝙ † etiam in contractu ſocietatis, & in contra
ctibus innominatis quoad ſui formam poteſt uſura
committi, quando ſaltem iuris fictione mutuum põt
dici contractum, ut eſt gloſa in d. cap. plerique. cum
ſimilibus ſupra ad propoſitum adductis, & faciũt ea,
quæ ponit Alexand. in conſi. 27. in 4. volum. in 3. co-
lum. ibi. & licet dicatur. Quòd autem ex coniecturis
appareat contractum fuiſſe uſurarium, & conſequen
ter mutuum in caſu noſtro tacitè contractũ, proba-
tur ex ijs, quæ ſupra, & præſertim in ultimo fundamē
to dicta fuerunt, ad quæ, ne eadem repetam, me re-
29 mitto. ¶ Non obſtat ſecundum, quia † aſſecuratio, &
ſuſceptio periculi dicitur licita ex parte eius, cuius
merces aſſecurantur, quando ſolum ſortis, & capita-
lis aſſecuratio fieret. d.l. in naue ſaupheli. cum ſimil.
ſed quñ fieret aſſecuratio ſortis, ac ẽt alterius lucri ul-
tra ſortē, tunc eſſet illicita, & uſuraria. d. l. periculi. &
argumento. d. c. nauiganti. cum alijs ſimilibus ſupra
deductis. At prẹfati magiſter Ludouicus, & ſer Ro-
manus ultra aſſecurationē ſortis, & capitalis uolue-
runt ẽt aliquid lucrari, & de certo lucro aſſecurari, ut
ſupra fuit oſtenſum, ergo &c. ¶ Tertio non obſtat, ꝙ
licitum ſit contrahentibus ſe inuicē decipere iuribus p̃
30 allegatis, quia † hoc uerum eſſe intelligas, dummo-
do ex tali contractu non reſultet contractus fœnera-
titius, nec uſurarius ẽt fictione iuris, ut eſt caſus cla-
rus, cũ ibi not. per glo. in d. c. in ciuitate. cum ſimilib.
31 ¶ Quarto argumento reſpondeas, ꝙ † negotiari eſt
laicis licitũ. d.c. fornicari. dũmodo hoc nõ fiat cupi-
ditatis, & auaritiæ cã, & conſequenter dummodo uſu
raria prauitas ceſſet, ut eſt tex. clarus in d. c. ĩ ciuitate.
in d.c. conſuluit. & in d.c. nauiganti. & hr̃ per Inn. Ioã.
And. Abb. & omnes in c. 1. ne cleri. uel mona. & c. qui
cunque. 14. q. 3. cum ſimili. ſupra adductis. ¶ Non ad
uerſatur etiam prædictis quinto loco doctrina Bald.
in d. l. cunctos populos. cui concordat etiam glo. in
ſumma. 14. q. 3. nã licet ex ſupra deductis ſatis clara re
32 ſpõſio appareat, tamen clarius reſpõdēdo dicas, † il-
lud dictũ Bal. procedere, quando in contractibus in-
nominatis cadit, ſeu reſultat debita recõpenſatio, &
proportionabilis conformitas unius ad alterũ, & ita
procedunt iura per eum allegata, ſecus ſi in propor-
tionabilis difformitas reſultaret, ut probatur ex ijs, q̃
habentur per gl. in d.c. plerique. cũ ſimilibus. quia tũc
ẽt in contractibus correſpectiuis, ex quibus reſultat
facio, ſeu do, ut facias, ſeu ut des, poteſt uſura cõmit-
ti, & tales cõtractus poſſunt de fœnore argui, ut exē-
plum in terminis noſtris poni põt, ueluti ſupra ple-
niſſimè fuit declaratũ. Secundo poteſt reſponderi, ꝙ
Bal. ibi dicit, ꝙ in contractibus correſpectiuis, & in-
nominatis uſura propriè non dicitur cõmitti, quod
dictum fortè poteſt ſuſtineri, quoniã illis caſibus, qui
bus uſura in alijs contractibus, quã in contractu mu-
tui committitur, impropriè, & largè dicitur uſura, ut
in d.c. cõſuluit. ibi quaſi uſurarius cenſendus ſit, quæ
dictio quaſi eſt nota improprietatis. ut dicit Bal. in l.
in ſuis. ff. de liberis, & poſthum. & Abb. in c. 1. de po-
ſtulatio. p̃latorum. in 2. colum. ſed ꝙ in illis uſura ſal-
tē largè loquendo non dicat̃ poſſe committi. Bal. ibi
non negat, ut quando in contractu innominato eſ-
ſent appoſita talia pacta, talesq́ue circunſtantiæ, ex q̃
bus contractus de uſura argui poſſet, qñ ſi hoc dici-
mus in contractibus nominatis. d. c. in ciuitate. cum
alijs præallegatis. idem ergo dicendum eſt etiã in cõ
tractibus innominatis, & correſpectiuis, & p̃ſertim ĩ
illis, qui ſimiles ſunt contractibus nominatis, ut colli
gitur ex textu, cũ ibi no. in d.c. plerique. & ex ijs, quæ
habentur in d.l. titius. cũ ibi no. p Pau. de Caſt. ſi enim
tacitè ex pactis in contractibus innominatis appoſi-
tis reſultaret cõtractus mutui, & nõ uniformitas, ſed
magna unius ad alterũ difformitas, cur non eſt dicen
dum, tales contractus eſſe illicitos, ſicut dicitur, de cõ
tractibus nominatis? & hoc ibi Bal. non negat, qui-
nimmò illud expreſsè ſentit, dum cõformitatē, & re-
compenſationem debitã unius ad alterũ cõſiderat, &
ſic innuit ſecus eſſe, ſi magna reſultaret difformitas.
Ex quibus omnibus uidetur concludendũ eſſe, ꝙ in
terminis noſtris contractus ipſius inter præfatos ma-
giſtrum Ludouicum, & ſer Romanũ ex una, & homi
nes dictę uniuerſitatis caligariorũ ex altera prauitatē
uſurariam in ſe continere dicatur. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Contractus emptionis, & uenditionis uerè, & propriè uſurarius dicitur, & uenditor tanquam uſurarius ad reſtitutionem tenetur, & cogi poteſt, quando ultra pactum de retrouendendo plures aliæ coniecturæ, & prẹſumptiones ſimulationem, & uſurariam prauitatem arguentes concurrunt: & quid ad hoc requiratur, & quando hoc uerum ſit. num. 13. & 20.*

2 *Idem, ſi tres aliæ coniecturæ, & prẹſumptiones abſque illo pacto de retrouendendo adeſſent.*

3 *Contractus ex pluribus coniecturis, & præſumptionibus ſimul concurrentibus de prauitate uſuraria conuinci poteſt.*

4 *Et aliquæ ex dictis coniecturis hic ponuntur.*

5 *Præſumptio ſimulationis, & uſurariæ prauitatis oritur ex pacto, quòd uenditor poſt certum tempus, & infra certum tempus, & non ante, nec poſt, retroemere teneatur.*

6 *Idem, ubicunque uendens cum pacto de retrouendendo remanſit in poſſeſſione rei uenditæ.*

Etiam ſi uenditor emptoris nomine ſe poſſidere conſtituiſſet numero 23.

Et an, & quomodo hoc procedat nu. 24.

7 *Idem, ex pacto, quòd uenditor teneatur ad omnes ſumptus chartarum, & inſtrumentorum.*

8 *Idem ex pactis inſolitis.*

Et pacta quædam inſolita, & in contractibus, qui etiam cum pacto de retrouendendo fiunt, apponi non conſueta hic ponuntur.

9 *Locator, finita locatione, de iure tenetur melioramenta in ipſa re facta conductori ſoluere.*

10 *Pactum, quod liberam de re ſua diſponendi facultatem tollit, eſt contra regulas iuris communis.*

11 *Contractus de ſimulatione, & prauitate uſuraria arguitur, quando pacta appoſita claudicant, & ferè omnia ad fauorem emptoris, uel creditoris ſunt adiecta.*

12 *Ex contractu ſimulato, & uſurario nec dominium, nec poſſeſſio transfertur.*

Et quando, & quomodo hoc procedat num. 24.

13 *Contractus, in quibus apponitur pactum de retrouendendo, ad hoc, ut ex alijs coniecturis præſumantur uſurarij, & ſimulati, quid requiratur.*

14 *Pactum de retrouendendo ad fauorem uenditoris factum eſt pars pretij, iuſtumque pretium ſupplet, & auget.*

15 *Pretij qualibet modicitas, & iniuſtitia in contractu facto cum pacto de retrouendendo non ſufficit ad præſumendum contractum uſurarium, & ſimulatum.*

Et quanta eſſe debeat nu. 21.

16 *Pretium ex onere rei minuitur, & in eo æſtimando oneris ratio eſt habenda, non autem uerus rei ualor æſtimari debet.*

17 *Pretium, quod arbitrio boni uiri fuit remiſſum, dicitur iuſtum.*

18 *Pactum de retrouendendo cum modicitate pretij quando contractum fœneratitium, & ſimulatum præſumi faciat.*

19 *Contractus in dubio ſemper magis eſt præſumendus uerus, licitus, & iuſtus, quàm illicitus.*

21 *Pretij modicitas ſola ultra pactum de retrouendendo non ſufficit ad præſumendum contractum ſimulatum, & uſurarium.*

Et quid requiratur ad hoc, ut ex illa cõtractus cẽſeatur uſurarius.

22 *Pactum de retrouendendo poſt certum tempus tantum, & poſtea infra aliud breue tempus non ſufficit ad præſumendum contractum uſurarium.*

Et quid aliud requiratur.

EPITOME.

Contractum emptionis, & uenditionis factum cũ pacto de retrouendendo poſt certum tempus, & elapſo illo tempore infra unum menſem duntaxat, & cum alijs pactis hic expreſſis etiam inſolitis, & in huiuſmodi contractibus apponi non cõſuetis, ſi res fuit empta pro pretio per bonos uiros eligendos arbitrãdo, & ſic iuſto, & pro eodẽ, non autem maiori debet retrouendi, & emptor non eſt ſolitus fœnerari, nec fuit principaliter actum, ꝙ mutuum ſub alterius contractus forma fieret, non eſſe aliquo modo ſimulatũ, nec uſurarium, non obſtantibus aliquibus præſumptionibus ex dicto pacto de retrouendẽdo, & ex alijs reſultantibus, hic demonſtratur.

CONSILIVM CLXIX.

IN cauſa Nobilium de Muzarellis, uiſis, ac diligẽter cõſideratis inſtr̃is cũ Magnifico Comite Hercule de Beuilacquis celebratis ſup uenditione nõnullorũ bonorũ ſtabilium facta p dictũ comitẽ Herculẽ nobili uiro dño Ioanni de Muzarellis, & ſucceſſiuè ẽt filijs, ac hæredibus ſuis, hæſitari cõtingit, an ꝯctus hmõi cẽſendi, ac p̃ſumendi ſint fœneratitij ex pactis, & cõuentionibus in eis appoſitis. Et prima facie nullus eſſet, qui nõ diceret cõtractus iſtos vſuraria prauitate laborare, & ſimulatos fore, quia uerè potius dr̃ initus ꝯctus mutui, & pignoris, q̃ emptionis, & uẽditionis, & ꝯñr fructus, ſeu affictus p dictos de Muzarellis pceptos eſſe uel reſtituẽdos, uel in ſortẽ cõputandos iuxta c. ad noſtrã. de emptio. & uẽditio. & c. illo uos. de pignoribus. Nã
1 † ubicunque in inſtr̃o uenditionis fuit appoſitũ pactũ
de retrouendendo, & ultra illud plures aliæ coni[...]
ræ, & præſumptiones ſimulationẽ, & uſurarias [...]
uitatẽ arguentes concurrant, contractus emptio[...]
& uenditionis tũc uerè, & proprie uſurarius di[...]
& uenditor tanquã uſurarius ad reſtitutionẽ ten[...]
& cogi põt p pœnas Lateranenſis concilij, [...]
ad noſtrã. & facit tex. in d. c. illo uos. ubi ex [...]
ſumptionibus tm̃ contractus cenſetur fœner[...]
Hoc idẽ uoluit gl. in c. conqueſtus. quã doct[...]
ſingularẽ eſſe dicũt, extra de uſuris, quæ dic[...]
uenditionis cenſeri uſurarium ex eo, ꝙ in [...]
poſitũ pactũ de retrouendendo, & inter[...]
2 citas pretij. † Et Ioan. de Imo. in d. c. illo [...]
mo notabili, ac ẽt in glo. dicit, ꝙ ſi non fu[...]
pactũ de retrouendendo, ſed concurreren[...]
ſumptiones, & coniecturæ, ſufficerent ad [...]
cõtractũ de ſimulatione, & Felin. ĩ c. ſi caut[...]
lum. chartæ 7. de fide inſtrumentorũ. inqui[...]
uſurarij tam cauti ſunt, ꝙ, ut malã ſuſpitio[...]
nolunt in inſtrumento pactũ de retrouend[...]
ponere, ſed aliis utuntur cautelis, ut dicit tex. in [...]
§. cæterum. de uſuris. & ideò ad conuincẽdũ [...]
uſuraria prauitate poſſumus ad alias coniectur[...]
ſumptiones recurrere, quia ius contra vſurar[...]
le præſumit. Idẽ eſt de mente Ioan. And. & do[...]
3 communiter, ꝙ † ex pluribus cõiecturis, & [...]
nibus, quæ ſimul cõcurrerent, cõtractus poſſ[...]
uitate uſuraria conuinci, & maximè ſi ultra pa[...]
retrouendendo tres, aut quatuor, aut plures [...]
nirent, ut per Imolam in d. c. illo uos. in ultimo [...]
bili, & referunt moder. Veronen. in tracta. de ſim[...]
tio. contrac. in 6. caſu circa finẽ, & in 26. præſump[...]
ne, & habetur per dominum Lauren. de Rod. in tra[...]
ctatu, ſeu in repetitione c. conſuluit. de uſu. quæ[...]
ſtio. 60. & faciunt ea, quæ uoluit Alex. in conſ. [...]
Bal. in l. emptione. C. plus ualer. quod agitur. Roman.
in ſingulari 364. cũ pluribus alijs, quos poſſem alleg[...]
re, & habetur per Bald. in l. fin. C. de cõdit. inſer. [...]
terminis noſtris ultra quod fuerit appoſitum pactum
de retrouendendo, plures aliæ concurrunt coniectu[...]
ræ, quæ debent quemlibet inducere ueriſimiliter ad
præſumendum contractum potius pignoratitium, [...]
uenditionis, & illũ eſſe ſimulatũ, & uſurariũ, ergo [...]
4 Prima enim † adeſt coniectura, quæ reſultat ex pa[...]
cto de retrouendendo iuxta d. l. emptione. ibique do[...]
cto. oẽs, quæ & ſi non ſit per ſe ſufficiens, ut probatur
in l. 2. C. de pactis inter emp. & uendi. & præſuppo[...]
docto. cõiter, ibique Abb. in primo caſu in d. c. ad no[...]
ſtram. tamen iuncta cum alijs pluribus coniectur[...]
immò cum vna alia tantum ſufficeret ad tradit[...]
gloſam in d. c. conqueſtus. quæ in hoc eſt ſing[...]
ut per Alex. in d. conſi. & Abb. in d. c. ad noſtrã [...]
do caſu. Itẽ ſecundũ Imo. in d. c. illo uos. quan[...]
non adeſſet pactũ de retrouendendo, tres cõ[...]
ſufficerẽt, ergo à fortiori ſi ultra illud pactũ ad[...]
tres aliæ, ſeu plures cõiecturæ, abſq; dubio cõ[...]
diceretur uſurarius. Sed ultra conuentionẽ de re[...]
5 uẽdẽdo in caſu nr̃o adeſt & aliud, ꝙ † uẽditor [...]
tur retroemere poſt certum tempus, & infra cer[...]
tempus, uidelicet elapſis tribus annis infra unum m[...]
ſem, nec ante, nec poſt, ex hoc enim pacto uidetur re[...]
ſultat p̃ſumptio ſimulationis, & prauitatis uſurar[...]
ꝙ emptor, qui uerius dicitur eſſe creditor, ſeu fœne[...]
rator, interim uoluerit fructus ſeu affictus illius tem[...]
poris lucrari, & ſic certus eſſe de lucrãdo aliquo [...]
tum annuatim ultra ſortẽ, ut probatur in dicto c.
illo uos. iuncta glo. in uerſi. annos. & hoc uoluit [...]
in l. fin. C. de conditio. inſertis. & eſt de mente A[...]
diaco. in c. plerique. 14. quæſtio. 3. Alex. in d. con[...]
& in terminis eſt tex. in d. c. ad noſtram. & pulc[...]

Itē ponunt Moder.Veronen.in d.tract.de ſimula.cō trac.in 10.præſumptione,uolentes, ꝙ hæc coniectura una cum alijs faciat præſumi cōtractum ſimulatū, & fœneratitium,& illum potius dici pignus,quā uen
6 ditionem. Præterea† ſecundum do.Floria.in d.c. illo uos,quandocunq; uenditor rei cum pacto de retrouendēdo manſit in poſſeſſione rei uenditæ,cōtractus tūc et ſimulatus prēſumitur,ut in l.ſicut.§. ſuperuacuum.l.uoluntate.ff.quibus modis pig.uel hypot. ſolu.& Abb.ibi.per gl.in una ſolutione.in l.fi.C.de remiſ. pignoris.& ita tenet Pet.de Ancha.in d. capit. illo uos.
7 ¶Quarta† adeſt coniectura ex pacto inter ipſos contrahentes inito,ꝙ uenditor ad omnes ſumptus,& expenſas chartarum,& inſtrumentorū teneretur, quoniam cum de iure hi ſumptus deberent eſſe cōes ex eo,quia contractus gratia utriuſque dicitur celebrari iuxta l.ſi ut certo.§.nunc uidendum.ff.commoda. iūctis not.per Bal.& Sali.in rub. C. de rebus credit. per Alex.in l.diſſolutę.C.de condic.ex lege,& in l.eos.in §.C.de uſuris,conueniendo,ꝙ uenditor, qui potius eſt debitor,ſolus ad has expenſas teneatur, dicitur eſſe contra naturam contractus: & ideò facit cēſeri cōtractum eſſe uſurarium,& ſimulatum per ea, quæ uolunt gl.in l.ſi quis ſub conditione.& ibi ſcriben. ff. de cond.inſtit.& ita in terminis uolunt Moder.in d.tractatu de ſimul.contrac.in 6.præſumptione, idemq́; uolunt Bal.in d.l.emptione.Alex.in d.conſi.46.col.2. in fi.Concurrit etiam alia,& Bal.in l.etiam.C.ex qui
8 bus cauſ.¶Itē† propter pacta inſolita arguitur ſimulatio,& ſuſpitio fraudis,ac uſurarum,ut per Sali. & alios in d.l.emptione.Imol.in d.c.ad noſtram.Fely. in d.c.[illegible]tio.in 1.& 2.col.chartę 7.& facit id,quod uoluit Bald.in l.1.C.de collu.detegen.Petr. de Ancha.in conſi.52.& Pau.de Caſtr.per gl. ibi in d.l.ſi quis ſub conditione cum ſimilibus,ſed in dictis uenditionum inſtrumentis quam plura pacta inſolita, & non conſueta fuerunt appoſita,primum, ꝙ uenditor non poſſit pro eodē pretio retroemere, niſi poſt tres annos, & elapſis illis tribus annis infra menſem, & non ante nec poſt,quę conuentiones etiam in contractibus cū pacto de retrouendendo factis non ſunt cōſuetæ,nec ſolitę fieri,ut colligitur ex tex.in d.l.2.C. de pactis inter emp.& uendi.ibi quandocunque, uel intra certa tempora,& in d. c.ad noſtrā.ubi contractus uenditionis de ſimulatione arguitur,quia fuit conuentū, ꝙ à ſeptennio uſque ad nouennium emptor reſtituere teneretur.Secundum pactum inſolitum fuit appoſitū, quia quo uenditor,idemq́; conductor, qui francare tenebatur,rem uenditam infra tempus conuentū non francaret, tunc uenditor teneatur ipſi emptori rem liberè relaxare abſque ſolutione melioramentorum in re per ipſum uenditorem, eundemq́; conductorem factorum : nam hoc pactum eſt contra natu-
9 ram locationis,& ſic inſolitum,quia† de iure locator finita locatione,& eo tempore,quo res ad ipſum locatorem,& dominum reuertitur, tenetur melioramenta in ipſa re facta conductori ſoluere. l. penul. cū ibi not.ff.locati.& c.1.in fi.de reſti. in integ.ex quo pacto apparet,emptorem uoluiſſe ultra ſortem ſuam , hoc eſt ultra rem aliquid cū damno ipſius uenditoris acquirere,& cōſequenter ex illo ēt magna uſurariæ prauitatis præſumptio reſultat,argum.d.c. illos uos.ibique gl.Ioan.And.Imo.Anto.Abb. & alij. ¶ Tertium
10 quoque† pactum inſolitum fuit ſubordinatum,per ꝙ libera facultas ipſi comiti Herculi uenditori ſublata fuit diſponendi,& rem ſuam diſtrahendi, quod contra regulas iuris communis eſſe dicitur. l. in re mandata.C.mandati.& §.per traditionem.Inſt. de rerum diuiſ.iniquum enim eſt in genuis hominibus nō eſſe liberā rerū ſuarū alienationē l.non uſq; adeò.ff.ſi qs à paren.fuer.manum.uoluerūt namque in caſu noſtro prēſati emptores per pactum ſolemne ſibi promitti, ꝙ etiam poſtquam comes Hercules retroemerit, & pro eodē pretio rem uēditam acquiſiuerit,& ſic poſtquam dominus rei pleno iure effectus fuerit,illā rem nulli alteri poſſit uendere, ſeu quoquo titulo alienare,niſi ipſis de Muzarellis emptoribus ī caſu , quo velint emere,& non aliter ſub pœna, & cum aliis clauſulis grauantibus,ſeu præiudicialibus,quod pactum, ut dictum eſt,inſolitum,& contra regulas iuris, & æquitatem eſſe dicitur,tum quia per illud libera poteſtas dominis de rebus ſuis diſponēdi, & alienandi aufertur,tum ēt quia huiuſmodi pactum,& alia nōnulla,de quibus ſupra,dicuntur claudicare,nec ſunt reciproca,qa actū fuit,ꝙ comes Hercules poſt reacqſitionē rei uēditæ in caſu, quo uellet illā uendere,teneať, & cogať uēdere illis de Muzarellis, ſed ꝙ illi de Mu-
11 zarellis nō teneanť emere, niſi ipſis placuerit,† ex hoc .n.ēt arguitur ꝯctus de ſimulatione,& prauitate uſuraria per ea quæ no.uoluit Hoſt.in ſumma.de uſuris.§. fi.uer.2.& ſequitur Guliel.de Monte Laud. in cle. ex grandi de uſuris,dicens,fraudē prēſumi,quādo pacta appoſita claudicant,ut in caſu noſtro, in quo pacta ꝑ maiori parte,& ferè omnia fuerunt adiecta in fauorē emptoris,qui propriè dicitur creditor,& nihil,aut parum in fauorem debitoris,uel aliàs uenditoris. Et ita refert,ac ſequitur do.Card.in d.clem. in §. cæterum. in 2.q.& tenet Bal.in ſuo conſi.227.in 9.argumēto,& habetur per dictos Moder.Veronen.in d.tract. in 14. præſump.& in 6.caſu principali in ult.col.Vnde cum ex prædictis conſtet de ſimulatione contractus,& de præſumptione fraudis uſurariæ,& conſequenter talis contractus cenſeatur potius cōtractus pignoris, quā
12 uenditionis,ſequitur,ꝙ† ex eo nullum fuit translatū dominiū.l.emptor.cum ibi not.ff.de aqua pluuia arcen.& eſt bonus tex.ibiq́; Bal.& alij in d.l.emptione. nec ēt poſſeſſio fuit translata,argu.l. ſi donatione. & ibi Alex.C.de colla.¶Sed ꝑmiſſis,& aliis ſimilibus,q̄ pro hac parte adduci poſſent,non obſtantibus, cōtrariam opinionem in puncto iuris ueriorē eſſe puto, ꝙ in hoc caſu contractus nullo modo ſit uſurarius, nec ſimulatus,& ad ita concludēdum moueor in primis,
13 quia† in quibuſcunq; caſibus , in quibus iura,& doct. concludunt contractum emptionis , & uenditionis, in quo pactum de retrouendendo, & francando rem interuenit,ex coniecturis,& præſumptionibus argui ſimulatum,& fœneratitium,ſemper requirunt, & ꝓſupponūt,uel ꝙ res fuerit uiliori pretio uendita, quā ualeret,ut in d.c.ad noſtram.uel ꝙ res eſſet ꝑ uēditorē francanda,& acquirenda pro maiori pretio, ut ī d. c.illo uos. uel ꝙ emptor aliàs fuerit uſurarius, & conſuetus fœnerari d.c. illo uos . Ita colligitur expreſsè ex iis,quæ in terminis uoluit Abb.in d.c.ad noſtram. qui ponit quinque caſus ad cognoſcendū,an contractus emptionis , & uenditionis cenſeatur ſimulatus, & uſurarius,& in effectu cōcludit,ut dictum eſt. Sed in caſu noſtro non fuit conuentum, ꝙ res deberet cariori pretio retroemi,ſeu francari,ſed pro eodē,item emptor,eiuſq́; filij non fuerunt,nec ſunt ſoliti fœnerari,quinimmò fuerunt,& ſunt probi uiri,& bonę cōditionis,opinionis,& famæ,ut eſt notoriū.Itē res fuit per dictum comitem Herculē ipſis emptoribus uendita iuſto pretio,tàm attenta rerū uēditarū qualitate & attento pretio,quod cōiter tēpore uenditionis haberi potuiſſet iuxta ea,quæ habentur in l.pretia.ff.ad legē falcidiā.in l.2.ubi gl.Bar.& alij.C.de reſcin.uēd. & in c.cum dilecti.de emp.& uend. quàm ēt conſiderato pacto de retrouēdendo ad fauorē uenditoris ap
14 poſito, † quod ſupplet iuſtum pretium , ſi appareret rem in aliquo fuiſſe uiliori pretio uenditam, quoniā

pactum de retrouendendo ad fauorem uenditoris fa
ctum dicitur eſſe pars pretij, & conſequẽter pretium
augere.l.fundi partem.ff.de contrah.emptio.Bart.in
l. iuriſgentium. §. quinnimmò. in 3. col.ff.de pactis.
15 Bal.in conſi.394.lib.3.Et† Abb.in d.c. ad noſtram. in
fi.2.caſu3 inquit,ꝙ ad præſumendum contractũ uſu-
rarium, & ſimulatum ipſe putat non ſufficere quãli-
bet pretij iniuſtitiam,ſed debet eſſe pretium ualdè te
nuè reſpectu ualoris rei,duplici reſpectu, primo quia
contrahentes ſolent ſe in pretio decipere.l. itẽ ſi pre-
tio.in fine.ff. locati. quinimmò decipere ſe in pretio
dicitur de natura,& quodammodo de ſubſtantia cõ-
tractus emptionis,ut dicit tex.in l.ſi uoluntate. C. de
reſcin.uend.ſecundo reſpectu, quia res propter illud
onus retrouendendi in contractu uenditionis appoſi
tum minoris ualet,quia huiuſmodi pactũ dicitur eſſe
pars pretij,& iuſtum pretium ſupplere.d.l. fundi par-
16 tẽ,†per quẽ tex.& in c.in aliquibus. de decimis.Abb.
ibi in 2. notabili dicit, ꝙ ratione oneris in contractu
adiecti res uidetur minoris ualere, nã onus pars pre-
tij uidetur.d.l.fundi partem. & per hoc inquit inferri
poſſe,ꝙ ſi quis uendat prædium cum onere retrouen
dendi,& poſtea paruitas pretij allegetur ad inferẽdũ
contractum fictitium,& uſurarium, nõ dẽt uerus rei
ualor æſtimari, ſed ratio oneris impoſiti haberi dẽt,
ut tanto minoris prædium ualeat,& ita dicit Abb.ibi
ſæpius in facto reſpondiſſe,& notandũ hoc eſſe, quia
multi errãt,itaq; debere intelligi,& limitari id,quod
uoluit glo.in d.c.conqueſtus.Conſiderandum eſt ẽt,
17 ꝙ in caſu noſtro res pro parte fuerunt uenditæ illo p̃-
tio,quod per certos eligẽdos iudicatum,ſeu arbitra-
tũ fuerit, ut in inſtrumento uenditionis apparet. Ex
quo ſequitur, emptorẽ uoluiſſe iuſto pretio emere,
quia illud dicitur eſſe iuſtum pretium, quod fuit arbi
trio boni uiri remiſſum,cum aliter non poſſit arbitra
ri,niſi de uero, & iuſto pretio ad ea, quæ habentur in
l.ſocietatẽ.§.arbitrorum.ff.pro ſocio. bonus eſt text.
in l.fi.C.de contrah.emp.& per Bart.& alios in l.ſi qs
arbitratu.ff.de uerb.obl.Et ad propoſitum conſulen-
do ita determinat Dec.in conſi.167.in 2.col. uerſi.2.
18 reſpondetur.¶Præterea† quamuis gl.in d.c.conque-
ſtus.dicat ex pacto de retrouendendo,& ex modicita
te pretij contractum præſumi fœneratitium, & ſimu
latum,tamen hoc eſt uerum concurrente illa conie-
ctura, ꝙ emptor fœnerari ſolitus, & cõſuetus fuerit,
& non aliter,ut uolunt Iacob.de Aren.Cyn.& Sali.in
d.l.emptione.C.plus ual.quod agitur.Bal.in c.1. col.
2.uerſi.quæro de quibuſdam.in tit.de feud.dato in ui
cem legis commiſſo.Cardi. in clem.1.§.fi.in q.18.de
uſur.Alexan.in conſi.109.uiſo proceſſu.in 2.col. uol.
4.qui dicit hanc eſſe communem opinionem, & infi
nitos allegat,idemq́ue tenet ipſe Alex.in conſil.119.
ſine diſputatione.in ulti.colum.uol.4.Hoſtien.in sũ-
ma.de emptio.& uend.§.qualiter reſcindatur.in uer-
ſicu.ultimo quando accedo &c. Laurẽ. de Rodul.in
repetitio.cap.conſuluit.ſeu in tractatu de uſuris in 2.
parte,in quæſt.60.& ita hanc eſſe ueriorem opinionẽ
atteſtatur,illamq́ue ſequitur Dec.in d.conſi.167.col.
2.in uer.ſolum ſupereſt. Sed in caſu noſtro dominus
Ioannes emptor non erat ſolitus fœnerari,nec uſura
rius reputabatur, item res nõ fuit uendita uiliori pre
tio,uel ſaltem pretium non fuit ualdè tenue,ut dictũ
eſt,ergo non poſſumus dicere,nec præſumere, cõtra
ctum fuiſſe uſurarium,aut ſimulatum, ueluti etiã col
ligitur ex ijs,quæ uoluit Roman.in conſil.304. plura
ſunt &c. & faciunt ea, quæ habentur per Petrum de
Anchar.in conſi.9.plurimæ coniecturæ,ubi uoluit in
caſu illo contractum præſumi fœneratitium ex eo,
quod res longè minoris,quàm ualeret, fuit uendita,
& quia emptor ſolitus erat fœnerari, ex his enim, &

aliis coniecturis uoluit contractum dici ſimula[illegible]
de uſura ſuſpectum. Ad præſumendum itaque c[illegible]
ctum emptionis uſurarium propter pactum de [illegible]
uendendo neceſſaria eſt coniectura, quæ reſul[illegible]
ex modicitate pretij,uel ꝙ emptor ſolitus ſit [illegible]
rari, uel ꝙ uenditor ſit obligatus retroemere [illegible]
quàm res fuerit per ipſum uendita, ut dictum [illegible]
Quare cum in caſu noſtro hæ coniecturæ non [illegible]
teruenerint, neque concurrant, non eſt dicen[illegible]
hunc fuiſſe contractum ſimulatum, nec u[illegible]
19 quia† ſemper magis pręſumere debemus [illegible]
fuiſſe uerũ,licitum,& iuſtum,quàm illici[illegible]
tat Bald.in l.rogaſti.§.ſi tibi.circa finem [illegible]
petatur.& in rubr.de offic. iudi. in 8.col[illegible]
ad officium iudicis.ubi dicit,ꝙ omnis co[illegible]
ſumitur bona fide,& abſque fraude pręſ[illegible]
rum celebrari,& Alexan.in conſi.220.in 2.co[illegible]
lu.2.inquit,ꝙ contractus in ſui eſſentia præ[illegible]
qualis in prima ſui figura apparet,ut no.Bal.in c[illegible]
princip.de feudo dat.in uicem legis commiſſ[illegible]
mulatio non præſumitur, ut dicit idem Bal.i[illegible]
uis.C.ſi quis alter.uel ſibi.& in l.cum precibu[illegible]
probationib. inquit, inſtrumentum, quod p[illegible]
tur,præſumi uerum,& facit tex.in c.accepimus[illegible]
de inſtrumen.¶Et ſequẽdo hanc opinionem,[illegible]
in caſu noſtro ueriorem in pũcto iuris eſſe [illegible]
ſupereſt,ut allegatis in contrarium reſpondeatur[illegible]
bus licet ex prædictis ſatis clara reſponſio colligi[illegible]
ſit,tamen,ut de ueritate quæſtionis propoſitæ,[illegible]
ciſionis traditæ clarius conſtet,ſpecialius reſpon[illegible]
do,non obſtat in primis,ꝙ ad hoc, ut contractus [illegible]
ditionis,ſeu ſub forma uenditionis celebratus fœne-
ratitius iudicari poſſit,ſufficit,ꝙ ultra pactum de re-
trouendendo duę alię coniecturæ ad minus concur
rant,immò ſecundum gloſam in d.c.conqueſtus ſo-
la modicitas pretij ultra pactum de retrouendendo
facit contractum poſſe dici uſurarium,& in caſu no-
ſtro ultra dictum pactum duæ,tres,& aliæ plures cõ-
iecturæ concurrunt, ut ſupra dictum fuit, ergo &c.
20 Quia primo reſpondetur† prædicta eſſe uera, quia
inter illas multiplices præſumptiones ad [illegible]
coniecturis ſupra ſæpius dictis,uel ꝙ emptor ſolitus
eſſet fęnerari,uel ꝙ uenditor carius retroemere te-
retur,quàm uendidiſſet;uel probaretur, quod partes
uoluiſſent mutuum contrahere, quia debitor indi-
gens pecunia mutuo pecuniam petiiſſet, & creditor
dare promiſiſſet, & quoad formam fuiſſet cõtractus
uenditionis celebratus,uel ꝙ res uilius fuerit uendi-
ta,ut colligitur ex iis, quæ uoluit Abbas in d.cap.ad
noſtram.alioquin ſi nulla ex his coniecturis concur-
reret,quamuis plures aliæ interuenirent, non [illegible]
dici contractus uſurarius, ut plenius probatur [illegible]
ſed in caſu noſtro & ſi plures poſſint dici ade[illegible]
iecturæ,tamen nulla ex prędictis interuenit, [illegible]
dictum fuit,ergo non poteſt concludi, ꝙ ex a[illegible]
buſcunque coniecturis contractus dicatur fœnera-
21 tius.Præterea & ſecundo† ultra pactum de re[illegible]
dendo ſola pretii modicitas non ſufficit, [illegible]
Doc.magis communiter, ueluti atteſtantur Dec.in
d.conſi.167.& Alex.in d.conſi.119.& melius in d.cõ
ſil.109. in ultima colum. uolum.4. quicquid dicat
22 glo.in d.c.conqueſtus.Tertio reſpondeo, quod [illegible]
hoc,ut ex modicitate pretii contractus cẽſeatur [illegible]
rarius, requiritur, quòd pretium ſit ualdè tenue, [illegible]
bito reſpectu ad uerum, & iuſtum pretium, ut [illegible]
luit Abb. in dicto capitu. ad noſtram. in fine [illegible]
ſus, & in dicto capitu. in aliquibus.in ſecundo [illegible]
bili. in caſu autem noſtro pretium non fuit ualdè
nue, ſed iuſtum, ut ſupra declaraui, ergo indubita-
ter dicendum uidetur,quòd in terminis noſtris con-
tractus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tractus non ſit uſurarius. Et quãnis in caſu noſtro fa-
ctum fuerit pactũ de retrouendendo poſt certũ tem-
pus terminum, & infra tempus unius menſis poſt illud
tempus, tamẽ ex hoc ſolum non debet dici ꝯctus uſu
rarius, niſi probaretur unũ ex ſupra ſæpius dictis, qđ,
ut dictum eſt, in caſu noſtro probari nõ poteſt: & hoc
modo reſpondẽdo poſſunt remoueri omnia ſupra in
contrarium deducta, nec nõ tolli, & purgari poſſunt
aliæ coniecturæ, quæ contractũ de prauitate uſuraria
ſuſpectum reddere uidebantur. ¶Non obſtat ẽt, ꝗ ex
quo uenditor in actuali poſſeſſione rei uenditę remã
ſit, contractus cenſetur ſimulatus. d.l.ſicuti. §.ſuperuacuũ.
cum glo. in uer. obijcere. l.ſi is, qui bonis. ff. de acquir.
hæred. l.3. §. ſi quis. C. de natur. lib. & htbetur per Imo.
23 in c. cũ contingat. circa fi. de iureiur. †quod procedit
ẽt, ſi uenditor ſe emptoris nomine poſſidere conſti-
tuiſſet, iuxta not. per Bart. & docto. in l. quod meo. in
princ. ff. de acquir. poſſ. in l. ab emptione. ff. de pactis.
per Anto. de But. in c. cũ ueniſſent. de reſtitu. ſpolia.
& per Moder. Veron. in d. tracta. de ſimulat. contra. in
24. præſumptione. & ideò ex tali ꝯctu uenditionis, &
ex pacto conſtituti de poſſidendo non poteſt dici in
emptorem tranſlatũ dominiũ, nec trãſlata poſſeſſio.
l. ſi donatione. C. de colla. ibiq; Alex. ſequitur per tex.
in l. emptor. cũ ibi not. ff. de aqua plu. arcẽ. quia ultra
quod reſponderi poſſit, ut colligitur ex ijs, q̃ dicunt dicti
24 Moder. in dicta 24. præſumptione, reſpõdeo ẽt, ꝗ †p̃-
dicta procederent, qñ eſſet ſimulatio ꝯctus de ſe ipſo
aſſeſſum, ut quia inter partes agebatur, ꝗ in uerita
te nullus contractus inter ipſas celebraretur, qñ tũc
ex illo contractu non dicitur poſſeſſio transferri, ſe-
cus ſi eſſet ſimulatio contractus ad alium ꝯctum, ut
quia re uera fieret contractus puta mutui, & fingeretur
contractus emptionis, nam tunc ex tali contractu, &
conſtituto in eo appoſito poſſeſſio transferri poſ-
ſet, argum. l.1. §. ſi uir. ff. de acquir. poſſ. Alex. in d.l. ſi
donatione. col.6. l. nuda. cum gl. ff. de contrahen. em-
ptio. Bar. in l. emptor. ff. de aqua plu. arcen. & preſup-
ponunt docto. omnes in d.c. ad noſtram. & in d.c. illo
uos. Præterea ex contractu ſimulato non transfertur
dominium, neq; poſſeſſio, qñ conſtat illum fuiſſe, &
eſſe ſimulatum, atq; fictitium, ſed in caſu noſtro con
tractus non fuit ſimulatus, immò uerus contractus
emptionis, ergo &c. Et ex hoc ſolum, ꝗ uenditor in
poſſeſſione rei uenditæ remanſerit, contractus non
debet cenſeri ſimulatus, niſi aliæ quoq; plures conie
cturæ concurrant, & illæ, de quibus ſupra dictũ eſt, ut
notat Abb. in d.c. illo uos. quæ in caſu noſtro nõ in-
teruenerũt, ut dictum fuit, & colligitur ex ijs, quę uo-
luit dicti Moder. in d. 24. præſumptione. Ex quibus ap-
parent reſoluta omnia, quę ſupra in contrarium fue-
runt adducta, & alia etiam, quę contra concluſionem
traditam conſiderari poſſent. Laus Deo.

S V M M Æ.

1 *Venditor, uel donator ſi in poſſeſſione rei uenditæ, uel donatæ remaneat, contractus præſumitur ſimulatus, & in fraudem factus: quod declaratur num. 5. uſque ad nume. 9.*
2 *Alienatio, ſeu donatio ſuſpitione criminis iam commiſſi, uel ſtatim committendi facta præſumitur ficta, & ſimulata, quando alienans, ſeu donans in rei poßeſſione remanſit, & numero 5. ubi hoc declaratur.*
3 *Nec pactum conſtituti de poſſidendo, nec iuramentum hanc ſimulationem, & fictionem tollit, ſed uera, & actualis rei traditio requiritur: & quando, & quomodo dictum de iuramento procedat, num. 13.*
4 *Contractus multis modis ſimulatus, & in fraudem factus dicitur.*
5 *Simulatio contractus, ſeu alienationis quando non præſumatur, niſi probetur cauſa, nec ſufficiat poßeſſio alienantis, ſeu contrahentis poſt alienationem, & contractum.*
6 *Etiam ſi alienatio in perſonam coniunctam facta eßet.*
7 *Alienatio ad hoc, ut præſumatur ſimulata, & fraudulẽta ad reparationẽ, ſeu defenſionem alicuius caſus, requiritur, quòd caſus ille perſonam ipſius alienantis, & non alterius concernat.*
8 *Et ut ob imminens æs alienũ præſumatur ſimulata, & fraudulenta ex eo, quod alienans in poſſeſſione remanſerit, quid requiratur.*
9 *Alienatio quomodo ex eo, quòd alienans in poßeßione rei alienatæ remanſerit, præſumatur ſimulata, & fraudulenta.*
10 *Venditio, & alienatio ficta, & ſimulata præſumitur, vbicunque, alijs concurrentibus preſumptionibus, poſt uẽditionem, & alienationem ab eo infra modicum tempus receditur.*
11 *Simulatio contractus poteſt per teſtes, & coniecturas, & multo magis per confeßionem partis contrahentis probari.*
12 *Venditio, & alienatio non præſumitur ficta, & ſimulata ex eo, quod uenditor, & alienans in poſſeſſione remanſit, quando de fructibus emptori reſpondit.*
13 *Iuramentum quando ſimulationem contractus tollat, & quando non.*
14 *Afflictio non debet addi afflicto.*

E P I T O M E.

Venditione rei ſimulatè facta, ſi emens poſtea ad fauorem uẽditoris illam fuiſſe ſimulatam confeſſus fuerit, atque illi renunciauerit, & non tã ex confeſſione prædicta, ſed ex aliis quoq; coniecturis dicta uẽditio appareat ſimulata, non poſſe dictam confirmationem, & renunciationẽ dici ſimulatã, & fictitiam, ſed eam eſſe ueram ad fauorem dicti uenditoris, quãuis poſt illam emptor, qui confeſſus fuit, & renunciauit, ut s̃. in poſſeſſione illius rei eſſe cœperit, hic probat̃.

C O N S I L I V M   C L X X.

In præſenti cauſa, viſis inſtrumentis unà
cum dubio mihi exhibitis, cum res coram
peritiſſimo uiro agatur, breuiter omiſſis
pluribus, quid iuris ſit, exponã. Videtur. n.
prima fronte dicendũ, confeſſionem, ac renunciatio
nẽ factam à magnifico do. Poeta de Poetis in fauorẽ
Andreæ de Poetis fuiſſe, & eſſe fictitiam, ac ſimulatã,
1 & conſequenter nullam, †ex quo poteſt dictam con-
feſſionem, & renũciationẽ do. Poeta tenuit, & poſſe-
dit rem, ſeu prædium, de quo lis in præſentia uertit̃,
uſque ad illius ultimum diem, & poſt eius obitũ hæ-
redes ſui illud tenuerint, atque poſſederint, & hoc ar-
gumento text. cum ibi not. per Bart. & omnes in l. ſi-
cut. §. ſuperuacuũ. ff. quibus mod. pig. uel hypot. ſol-
ui. & per ea, quæ dicit Specul. in tit. de dona. §. 1. verſi.
2 ego dico &c. ¶Secundo hoc idem comprobatur †ex
not. per Bartolum, & cõmuniter omnes in l. poſt con
tractum. ff. de donat. qui uolunt, alienationẽ, ſeu do-
nationem factam ſuſpitione criminis iam cõmiſſi,
uel ſtatim cõmittendi præſumi fictitiam, & ſimula-
tam, qñ poſt alienationem factam ille, qui alienauit,
in poſſeſſione rei alienatę remanſit, & ideò talis ſimu
lata alienatio non nocet fiſco, ad quem bona alienã-
tis ratione delicti cõmiſſi peruenire debebant, tan-
quam in fraudẽ fiſci ſit facta. Ita in ſimili videbatur
in terminis noſtris concludendum, cũ poſt confeſſio
nẽ, & renunciationẽ ab ipſo do. Poeta factã de ſimu-
latione, & fictione ꝯctus præambuli uenditionis illi
factæ à dicto Andrea in poſſeſſione ipſius rei ceſſę, ac
3 renunciatæ remanſerit. Nec †ad tollendã ſimulatio-
nem, & fictionẽ huiuſmodi confeſſionis, & renuncia
tionis ſufficit, ꝗ Andreas poſſederit, ſeu in poſſeſſio-
ne fuerit per pactum conſtituti, ſeu precarij de poſſi-
dendo, per quod ſecundum cõmunẽ opinionẽ, ac di
ſpoſitionem prouiſionũ communis Bononiæ omnis
poſſeſſio naturalis, & ciuilis transfertur in eum, cu-
ius nomine conſtituitur ad tradita per Bar. & omnes
in